

ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД РОБОТИ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

REMOVAL FROM OF OF THE INTERNAL AFFAIRS

Межевська Л.В.,

здобувач кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Досліджено особливості відсторонення від роботи працівників правоохоронних органів, надано рекомендації з удосконалення правового регулювання відсторонення від роботи працівників органів внутрішніх справ України. Проаналізовано новели національного законодавства з питань дотримання правил етичної поведінки особами-працівниками органів внутрішніх справ. Запропоновано визначити як підставу для відсторонення від роботи працівника органів внутрішніх справ вчинення неетичного проступку.

Ключові слова: особи, що виконують функції держави, органи внутрішніх справ, відсторонення, етична поведінка.

Исследованы особенности отстранения от работы работников правоохранительных органов, даны рекомендации по совершенствованию правового регулирования отстранения от работы работников органов внутренних дел Украины. Проанализированы новеллы национального законодательства по вопросам соблюдения правил этического поведения лицами-работниками органов внутренних дел. Предложено определить как основание для отстранения от работы работника органов внутренних дел совершение неэтичного проступка.

Ключевые слова: лица, выполняющие функции государства, органы внутренних дел, отстранение, этическое поведение.

The author investigated the features of suspension from work of law enforcement officers, made recommendations for improving the legal regulation of suspension from work of employees of Internal Affairs of Ukraine. Novels analyzed national legislation on compliance with the rules of ethical conduct by persons workers of the Interior. Asked to identify as a basis for suspension from work of law enforcement officers committing unethical misconduct.

Key words: people who perform the functions of the state, police, suspension, ethical behavior.

Актуальність теми. Відсторонення від роботи або від посади, або усунення від виконання службових обов'язків – це все різновиди запобіжних заходів, що можуть застосовуватись до осіб, що виконують функції держави? з метою попередження зловживання владними повноваженнями, якими вони наділені. Незважаючи на різноманітність термінології, сутність таких заходів зводиться до виконання попереджувальної функції. Проблемам, пов'язаним із відстороненням працівників від роботи, присвячували свої публікації такі відомі вчені з трудового права, як О.Т. Барабаш, Н.Б. Болотіна, П.А. Бущенко, М.В. Венецька, Г.С. Гончарова, В.І. Прокопенко, О.І. Процевський, В.О. Процевський, В.М. Скобелкін, П.Р. Стависький, Б.С. Стичинський, Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, В. І. Щербина, О.М. Ярошенко та ін. Але аналіз наукових досліджень у даній сфері свідчить про те, що проблематика відсторонення від роботи досліджувалася переважно у загальному плані, де дослідженню відсторонення від роботи окремих категорій працівників не завжди приділялася достатня увага; зокрема, це стосується і службовців органів внутрішніх справ, що обумовлює актуальність даної дослідження.

Виходячи із цього, метою даної статті є надання рекомендацій зі вдосконалення правового регулювання відсторонення від роботи працівників органів внутрішніх справ.

Виклад основного матеріалу. Спеціальне законодавство, яке регулює трудові відносини службовців органів внутрішніх справ, закріплює норми, котрі встановлюють спеціальні правила відсторонення від

виконання службових обов'язків зазначеної категорії працюючих.

Статтею 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України» від 22 лютого 2006 р. [1] встановлюється два різновиди відсторонення від виконання службових обов'язків, першим з яких є відсторонення особи рядового або начальницького складу, щодо якої проводиться службове розслідування. Рішення про таке відсторонення можуть приймати начальники, яким надано право прийняття на службу або призначення цієї особи на посаду шляхом видання письмового наказу. Тривалість відсторонення не повинна перевищувати часу, передбаченого для проведення службового розслідування. За відстороненою особою зберігається посадовий оклад, оклад за спеціальним званням, надбавка за вислугу років та безперервну службу, інші виплати і надбавки.

Взагалі ж національний законодавець не наполягає на відстороненні від виконання службових обов'язків особи рядового або начальницького складу органів внутрішніх справ на час проведення службового розслідування, залишаючи це на розсуд зазначених начальників. Порядок проведення службового розслідування в органах внутрішніх справ передбачено Інструкцією про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 12 березня 2013 р. № 230 [2].

Підставами для проведення службового розслідування є порушення особами рядового та начальницького складу службової дисципліни, в тому числі

скоєння кримінальних або адміністративних правопорушень, знищення або втрата службових документів, доручених або охоронюваних матеріальних цінностей, вчинення особами рядового та начальницького складу діянь, які порушують права і свободи громадян, службову дисципліну, інші події, пов'язані із загибеллю (смертю) осіб рядового та начальницького складу чи їх травмуванням (пораненням), а також події, які сталися за участю осіб рядового та начальницького складу і можуть викликати суспільний резонанс (п. 2.1 Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 12 березня 2013 р. № 230 [2]).

Відповідно до п. 2.2 Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 12 березня 2013 р. № 230 [2] службове розслідування проводиться уповноваженим на те начальником у разі:

1) невиконання або неналежного виконання особами РНС під час службової діяльності вимог чинного законодавства, що призвело до порушення прав та законних інтересів громадян або негативно вплинуло на забезпечення виконання покладених на ОВС завдань з охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю;

2) реєстрації в Єдиному реєстрі досудових розслідувань відомостей про скоєне особою рядового та начальницького складу кримінальне правопорушення;

3) повідомлення особі рядового та начальницького складу про підозру в учиненні нею кримінального правопорушення;

4) скоєння особою рядового та начальницького складу корупційного правопорушення або надходження подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції;

5) скоєння особою рядового та начальницького складу адміністративного правопорушення;

6) загибелі або травмування особи рядового та начальницького складу;

7) самогубства або спроби самогубства особи рядового та начальницького складу;

8) скоєння особою рядового та начальницького складу дорожньо-транспортної пригоди, внаслідок якої загинула (и) чи отримала (и) тілесні ушкодження особа (особи) рядового та начальницького складу чи цивільні особи;

9) застосування особою рядового та начальницького складу вогнепальної зброї;

10) використання особою рядового та начальницького складу вогнепальної зброї;

11) застосування особою рядового та начальницького складу спеціальних засобів або заходів фізичного впливу;

12) втрати або викрадення табельної, нагородної, добровільно зданої або вилученої зброї або боеприпасів;

13) втрати або викрадення спеціальних засобів;

14) порушення особою рядового та начальницького складу норм кримінального процесуального за-

конодавства України під час проведення досудового розслідування;

15) втрати або викрадення матеріалів досудового розслідування, справ оперативного обліку та справ про адміністративні правопорушення, речових доказів;

16) розголошення конфіденційної, таємної, службової або іншої інформації, яка містить таємницю, що охороняється законом, порушення режиму секретності, втрати (викрадення), пошкодження печаток, штампів і бланків;

17) втрати або викрадення в особи рядового та начальницького складу документів, які посвідчують її належність до ОВС;

18) порушення у сфері фінансово-господарської діяльності органів та підрозділів внутрішніх справ, навчальних закладів та науково-дослідних установ системи МВС, виявлені під час ревізій або перевірок, інших контрольних заходів;

19) надходження акта прокурорського реагування, окремої ухвали суду про виявлені в службовій діяльності ОВС порушення законодавства;

20) отримання інформації про скоєння інших дисциплінарних проступків, які уповноважена на призначення службового розслідування особа вважатиме достатніми для проведення службового розслідування.

Передбачено можливість відсторонення співробітника від посади і в органах внутрішніх справ інших держав, зокрема в Російській Федерації [3]. На нашу думку, відсторонення особи, стосовно якої проводиться службове розслідування, від виконання повноважень за посадою доцільно впровадити й у практику діяльності ОВС України, тим більше, що ст. 29 Дисциплінарного статуту ОВС передбачена можливість усунення прямим начальником від виконання службових обов'язків особи, яка вчинила проступок (у крайніх випадках, що не терплять зволікання). При цьому в Інструкції потрібно детально визначити підстави й час відсторонення, повноважних осіб.

Другим різновидом є відсторонення від виконання службових обов'язків особи рядового або начальницького складу в разі її появи на службі в стані сп'яніння, відмови або ухилення від обов'язкових медичних оглядів, навчання, інструктажу й перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони. Таке відсторонення може здійснювати, окрім вищезазначених начальників, також безпосередній або старший прямий начальник без видання письмового наказу на строк до однієї доби.

З прийняттям Закону України «Про правила етичної поведінки» [4] працівники органів внутрішніх справ віднесені до категорії осіб, що виконують функції держави. Цим же нормативно-правовим актом визначені інші категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави, а саме: 1) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Го-

лова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим; 2) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад; 3) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування; 4) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань; 5) судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступники Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій); 6) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ,

державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особи начальницького складу податкової міліції; 7) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, органів доходів і зборів; 8) члени Центральної виборчої комісії; 9) посадові та службові особи інших органів державної влади (ст. 2 Закону України «Про правила етичної поведінки») [4].

Статтею 18 Закону України «Про правила етичної поведінки» передбачено встановлення відповідальності за порушення його вимог. Тому вбачається за доцільне до статті 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України» [1] додати положення про можливість відсторонення працівника органів внутрішніх справ від роботи у випадку порушення правил етичної поведінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України : Закон України від 22.02.2006, №3460-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – №29. – Ст. 245.
2. Інструкція про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України: затверд. наказом М-ва внутр. справ України від 12.03.2013 № 230 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0541-13>.
3. Инструкция о порядке применения Положения о службе в органах внутренних дел Российской Федерации : приложен. к приказу МВД России от 14.12.1999, №1038. – М., 1999. – 63 с.
4. Про правила етичної поведінки : Закон України від 17.05.2012 № 4722-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 14. – ст. 94.